

A MI LAPUNK

R É G I K Ö N Y V E K B Ő L.

Az elpusztult fészek.

Több madárka fészkelte egy fán s mindegyik család a maga bölcsesége szerint rakta fészkrét. Nagy gondnal, fáradsággal a fészek végre elkészültek s az új lakosok végre beköltöztek új hajlékukba.

De jaj, alig laktak bennök egy darabig, jött egy nagy zivatar, megzilálta, megkuszálta a fa ágait s majd minden fészket leszórt a földre.

Lett erre nagy sírás, sopánkodás, jajgatás! De hogy is ne! Annyi munka, annyi fáradság mind kárba vészett!

Különösen egy kis madárpár volt, amelyet annyira levert a veszteség, hogy egyebet sem tudtak tenni, mint

ott csiripeltek, ott keseregtek egész nap a levert fészek mellett.

— Hagyjátok a sirást, — szóla hozzájuk egy tapasztaltabb öreg madár — a baj megtörtént, a baj nagy és fájdalmas s méltó, hogy megsirassuk, de jegyezzétek meg, testvéreim, hogy fészket nem sírással-rívással, hanem újra kezdett munkával lehet építeni. Szárnyatoknak van még ereje, repüljetek! Ahonnan az első fészket raktátok, hordjátok onnan most újra földet, füvet, pelyhecskéket, — rakjátok meg okosabban; az újabb fáradozás újabb boldogságot szerez, — de a szenvedett veszteség fölött csak keseregni, csak panaszkodni tudni, az még azt az erőt is ellankasztja, amellyel újabb boldogságot lehetne teremteni.

GYÖRY VILMOS

Györy Vilmos (1838—1885) szülőházát nem régiben jelölte meg emléktáblával a Györi Evangélikus Ifjúsági Egyesület. Pap volt és költő, műfordító, novellairó, népszínműíró. A Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy-Társaság tagjai sorába választotta. Egyszerűsége, gazdag szelleme, igaz szíve és lebilincselő egyénisége a kortársak között előkelő helyet biztosított számára. Az újabb nemzedék példázataiból bőséges okulást meríthet. (Mese-könyve Légrády Testvérek kiadásában forog közkezen, Költeményei Kókai Lajos bizományában jelentek meg 1886-ban. Összegyűjtött műveinek kiadásával még most is adós az utókor.)

Kiutahiától Collegno al Baracconeig.

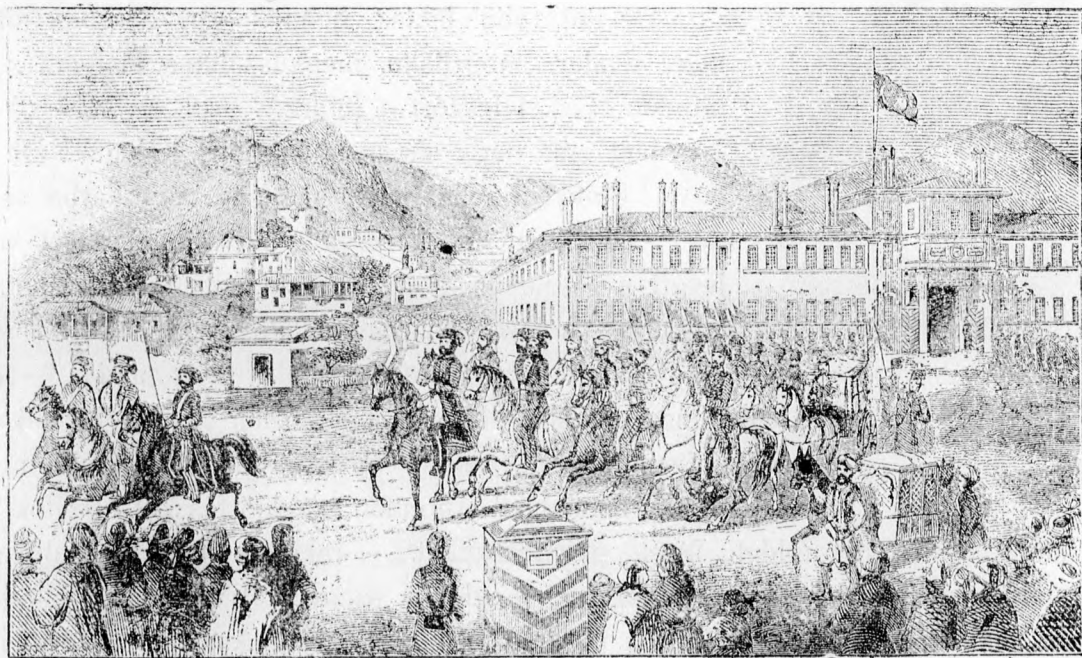
Négy nappal a világosi fegyverletétel után, 1849. augusztus 17-én, a kormányzó Orsovánál elhagyta a magyar határt.

„Kifejezhetetlen érzelemvihar dúlta lelke-
met“ — így szól iratai előszavában — midőn
a világosi fegyverletétel hontalanná tett. Nincs
szó, mely arról fogalmat adhatna. Leborultam
hazám földjére, mielőtt határán átlépnék, zokogva
nyomtam reá a fiúi szeretet búcsúcsókját, egy
csipetnyi port vettem belőle magamhoz és — úgy
valék, mint a tört hajó roncsa, melyet a szélvész
kidob a homokra egy sivatagon . . .“

„Ott álltam tompa merengésben a nem
magyar Duna partján . . . s kis távolságban tőlem
rohant tova a Vaskapu sziklatorlaszán keresztül,
zúgva, morogva, mintha szitkozódna a meg nem
érdemelt végzet ellen. Én hallgattam a zúgást,
mely keblem viharával összefolyt; belebámultam

a méltatlanul meghiusult honfi remények semmi-
ségébe és arcomon önludallanul a kifejezhet-
len fájdalom könnyzápóra ömlött alá. Minden
volt e könnyzaporban, ami a hazafi szívének fáj;
minden! csak egy nem: a *reménytelenség*
nem; a *kétségbeesés hazám jövője felett*
nem.“

A jó reménység nem is hagyta el Kossuth
Lajost soha. Negyven esztendőnél hosszabb
számkivetésének minden viszontagsága közt meg-
maradt törhetetlenül hívő magyarnak. A sors
csapásai nem csüggesztették el, hanem még
inkább megedzettek. Amidőn 1851. szeptember
1-én az amerikai Egyesült Államok köztársasá-
gi kormányának közbenjárására végre szabad
volt elhagynia a kisázsiai Kiutahiát, egyenes
Angliába hajózott, hogy nemzetének ügyét a számkivetésben is szinte emberfeletti erővel szolgálja.

Kossuth fogadtatása Kiutahiában.

Hat hetet töltött Angliában. A bámulatos
szónoki sikernek csillogó láncolata volt ez a hat
hét. Kossuth dicsőségének egyik legragyogóbb
időszaka. Ünnepeztetésében részt vett az angol
közélet számos kitűnősege csakúgy, mint a mun-
kásnép, amely Shakespeare műveinek díszes
köteteivel kedveskedett neki. De ennél is nagyobb
kitüntetés érte a köztársasági eszme bátor har-

cosát az északamerikai Egyesült Államokban,
melynek szenátusa felállással üdvözölte a sze-
nátus elnökének jobbán helyet foglaló magyar
kormányzót. Amerikai körútján száznál több elő-
adásban ismertette hazájának sorsát, majd visz-
zatért Angliába s fáradhatatlanul tanácskozzott,
tárgyalt, lelkesített, szónokolt és levelezett a ma-
gyar igazságért.

A magyar emigráció reményei új életre keltek, amikor Cavour Camillo grófnak sikerült a franciákkal szövetséget létesítenie Ausztria ellen. Kossuth csatlakozott ehhez a szövetség-

hez s vállalkozott arra, hogy megbuktatja az Ausztriával rokonszenvező angol kormányt. 1859. május havában angliai körútján megvalósította a lehetetlent: szavának erejével megtörte a

Kossuth külföldi körútján.

Derby-kormány hatalmát. A harcterékről kedvező hírek érkeztek. A szövetséges hatalmak június 8-án bevonultak Lombardia fővárosába, Milanoba. Nemsokára Solferinonál döntő vereséget szenvedett az osztrák armádia. Alig négy héttel később aláírták Villafrancában a békeszerződést, mely Lombardiát az olaszoknak, Savoyát a franciáknak ítélte oda. A magyarokról megfeledkeztek Villafrancában.

Kossuth azonban rendületlenül küzdött tovább. A villafrancái béke olasz földön új vágyakat új háborút lobbantott lánggra. A magyar emigránsokból alakult légióknak fényes szerep jutott az olasz szabadságharcokban. Türr István nevét Garibaldiéval együtt emlegették. Kossuth megújította szövetségét, Cavour gróffal és ezáltal a magyar emigráció kilátásai ismét javultak. A

bozlatta Kossuth fegyverszállítmányát, elfogatta gróf Teleky Lászlót és az angol bíróság előtt keresetet indított Kossuth ellen jogosulatlan pénzverés címén. Ámde Kossuthnak volt oka ügyének győzelmében bízni, mert Velence még osztrák kézen volt s felszabadítása Magyarország függetlenségét volt meghozandó.

A dolgok ilyenén fordulatai közt 1861 június 6-án hirtelen meghalt Cavour, Kossuth Lajos törekvéseinek egyetlen hatalmas segítőtje. Magyarországon is fordult a kocka. Az uralkodó összehívta az országgyűlést. A nemzet megindult azon az uton, mely 1867-ben a kiegyezéshez vezetett.

Kossuth pedig nőtt, egyre nőtt a számkivetés szörnyű megpróbáltatásaiban. Már-már óriás lett, egy Eszme élő szobra, a magyar nép bálványja: Kossuth apánk.

Turin szomszédságában, Collegno al Baraconeban, látogatott el hozzá tíz évvel a kiegyezés után Cegléd város küldöttsége, hogy haza hívja a nagy hontalant.

„Mivé lennének a nagy elvek“, — mondotta akkor a ceglédieknek, — „ha martyrjai nem akadnának! Én kérem az Istent, tartsa meg, amiként eddig tevő, lelkemben az erő, hogy búbánatnak semmi terhe miatt ne vágjak elébe a halandóság törvényeinek; de bármit hozzon is a jövő, azt tudom, hogy a honvágy kinjaitól lelkiismeretem tisztaságának árán nem fogok soha szabadulni . . .“

„Jézus egykoron ekként szólott Keresztelő Jánosnak: Hagyj békét most nekem, mert úgy illik nekünk a mi tisztünknek minden igazságát betöltenünk.“

„Én is azt mondom Önöknek: Hagyjatok most engem békével, atyámfiai, mert illik nekem az én tisztemnek minden igazságát betöltenem.“

És Kossuth Lajos, akit a magyar nép mind mainapiglan apjának nevez, hiven betölté tisztének minden igazságát. **Fenyves Pál dr.**

Kossuth turini dolgozószobájában.

bécsi diplomácia ekkor minden erejét sorompóba állította a fenyegető veszedelemmel szemben. Kibocsátotta az „októberi diplomát“, elko-

„Eszményekre szükségünk van bárminő cselekvésnél: mert csak az ideálok után való szüntelen törekvés nyomán érjük el az elérhetőnek legnagyobb fokát.“

Pauter Ákos.

„A szabadság csak üres szó, csak csalóka alakosság függetlenség nélkül.“

Kossuth Lajos.

Kossuth Lajos

a szabadság földre küldött apostolának lángoló szavára milliók szabadultak fel a jobbágyág százados jármából ezelőtt 80 esztendővel, hogy aztán egy nép aprajánagyja, ifja és véne végigküzdje a legmagasztosabb szabadságharcot s menjen „a nagyszerű halálba“, amelyből mégis életet adt. — A nyolcvan év emlékére a magyar fővárosban leleplezték Kossuth szobrát a magyar nemzet hálajaképen s a világ minden zugából 2000-nél több koszorú jelzi azt, hogy Kossuth Lajost az egész világ ünnepli, mert ő ma már nem csak a magyar nemzet apostola, de az egész művelt világ egyik lánglelkű herosa. Kossuth Lajos élete az apostolok tragikus sorsa volt. Küzdött, harcolt. Beteljesült álmai korán elhaltak és nagyot akarárásért keserű bujdosás volt a jutalma. Egy eszméért áldozta fel életét, de ez áldozat Kossuth Lajos számára a halhatatlanságot jelenti.

Kossuth Lajos legjobb arcképe.

Kossuth Lajos rövid életrajza a következő: 1802-ben született Monokon, Zemplénmegyében, Tanulmányait Sárospatakon végezte. Majd ügyvéd lett. 1832-ben az Országgyűlési Tudósítások közlésével, 1841-től pedig a Pesti Hirlapban kifejtett munkásságával egész Magyarországon ismertté és ünnepeletté tette nevét. 1847-ben megválasztják országgyűlési követnek s csakhamar az alsó tábla ellenzéki vezére lett. Itt vívta meg hatalmas szónoki beszédeivel azokat a reformokat, melyek az új Magyarország alapját megvetették. 1848-ban az első felelős minisztériumnak tagja, majd a Habsburgok trónfosztása után az ország kormányzójává kiáltják ki. A szabadságharc bukása után külföldre menekül és ott szolgálja a szabadság ügyét. Önkéntes száműzetésben halt meg az olaszországi Turinban 1859-ben. Holtteste Budapesten, a kerepesi temetőben emelt remek mauzoleumban pihen.

Tábortűz.

*Pattog a rözse és harsan a dal,
Dobj csak a tüzre s dalolj hamar!*

*Pattog a rözse és felcsap a láng,
Harsan a nóta s felbúg az imánk!*

*Daloljunk hitttel, mi bennünk dalol.
Dal, ha cseng bennünk — a vérünk, mi szól.*

*Pattog a rözse és harsan a dal.
Tábortűzünknel él a magyar.*

*Hitttel a szivünk és dallal tele.
Csüggedő testvér — remény kell-e?*

*Pattog a rözse és harsan a dal,
Üljön közénk, aki hitet akar!*

*Pattog a rözse és ég a szivünk.
Uj lovagok mi ebbe hiszünk.*

*Ósi tüzeknél a lélek pogány.
Daloljunk hitttel új tűz hajnalán.*

*Állj ide mellénk és dalold dalunk
És hidd el, hogy egyet és jót akarunk.*

*Hidd el: a célunk s az utunk igaz,
Hidd el, hogy bennünk még él a vigasz.*

Móricz Zsigmond és a regösdiákok.

Mint minden történelmi hivatású új nemzedéknek, úgy nekünk kisebbségi magyar fiataloknak is ki kellett alakítanunk a magunk új nemzeti öntudatát. Az időben rejlő csodálatos elrendelés kivitt minket a falura. Az a népi eszme, melyet bennünk a falu ősi tisztaságú magyar levegője támasztott a regösjáráskor, nemcsak, hogy új magyar életfelfogásunk gazdag tartalma és munkára irányító ereje lett, hanem oda is fűz minket mindazokhoz, akik a magyar vér sajtáságos géniuszátl hordozták vagy kuttatták hosszú századok során.

Visszhangja vagyunk Csokonainak, aki azt kiáltotta kortársai fülébe: „Hallgassátok figyelemmel a danoló falusi leányt és a jámbor puttonost; akkor tanáltok rá az Arpád szerencsi táborára.“ Követői vagyunk az ungmegyei Kis-kapos nagy fiának, Erdélyi Jánosnak, aki egész életén át lázasan kereste a népköltészet súlyos kalászeit. Meg is jósolta, hogy „a népi dolgok iránt csak ezután lesz még figyelem és fogékonyság.“ A régösdiák vándorapostola Petőfinek, aki az irodalmat kivitte a falvak egyszerű népéhez. A Lehel Vezér első énekében egyenesen kimondja: „Nem irástudóknak, nem az úri rendnek, De beszélek szűrös gubás embereknek.“ Drága testamentumunk Arany János Toldija és sohasem felejttem el, hogyan tanítottuk meg a Csilizközben a bőszi gyerekeknek azt a katonadalt, melynek még Amádé László írta a szövegét, aki hajdanában ebben a községben született. A tábortüzeink köré telepedő fiatalokban és öregekben Fazekas Ludas Matyija, Czuczor Korai Há-zassága és Garay Obsitosa fahaszt derűt, ha pedig mesébe fogunk, Arany László és Gyulai Pál eredeti népmeséi elevenednek meg az ajkun-kon. Ugyan ki győzné elsorolni azt a sok szép magyar nevet, mind olyanokét, akikről évtizedek és századok választanak el, de bennünk újra élnek és túl is élnek majd minket, mert az örök magyar megújulás csodaforrásából merítették: a falu lelkéből!

A faji energiáktól duzzadó paraszti világ megismerése kiélezte bennünk azt a tudatot, hogy a magyarság fejlődésének élettani titka a népi gyökerekből való táplálkozás. Lázasan néztünk tehát körül, kutálva azt az életet, azt a szellemiséget, mely körülöttünk ma is közvetlenül a népiség talajából nyeri ízét és erejét. Nagyon árvának, nagyon kétségbeesettnek éreztük volna magunkat, ha úgy találtuk volna, hogy a mai magyar világnak semmi köze sincs többé az ősi földhöz, az egészséges néphez, a józan és ígéretes faluhoz. Kisebbségi sorsban, karó nélkül még csak elélnénk, de ha elszakadtunk a természetes magyar népi gyökerektől, akkor már csak látszólag élünk és hamarosan végünk.

Kutató kérdéseink, fürkésző szemünk elé azonban csoda tárult. A népi energiaforrások nagy fölbuzgása és az innen származó diadalmas magyar megújulás!

Milyen furcsán és elnyújtottan búgnak és föl-föltörve zokognak a falusi legények esti dalai! Mint valami elsüllyedő ősi zamatú világ magányos és ismeretlen sikoltásai, úgy megráztak minket a nyári vándorúton. Akárcsak rossz álomból vertek volna fel, olyan volt az örömünk, amikor a nyitraegerszegi tanító elmondta nekünk, hogy járt itt a Zobor körül egy áldott lelkű ember, Kodály Zoltán, aki följegyezte, vérévé fogadta az igazi magyar népdalokat. Ma már Európa hatalmas hangversenytermeiben búg fel a sajtáságos magyar parasztlzene és nagy kutatói, Bartók Béla és Kodály, világhírű művészek.

Előbb össze kellett omlania mindennek, hogy aztán poraiból éledjen meg az elfakult magyar nemzet. A halál felé bukó magyar életben egyedül Ond vezér táltoslelkű unokája, Ady Endre érezte meg az ígéretet, mely súlyos lép-tekkel közledek az ősz, az új Mohács, a szét-szóródás nyomában. Mély hódolattal írja: „Leveszem úri süvegem A paraszt Nyár előtt.“ A váro-sok csüggedő magyarjai elé az új Jókai, Móricz Zsigmond, tárja fel a falu roppant egészségét és üde életerejét. Szabó Dezső már a minden harangot, minden szívet végigrángaló, meg-kondító magyar apostol, aki szent bizonyossággal hirdeti a népi erő megújulását a magyar köz-élet minden területén. Nyissunk utat a paraszti magyar őserő hatalmas történelmi kibontakozá-sának! Babits Mihály odakiált az öregekhez, hogy ha úgy megyünk tovább, ahogy eddig men-tünk, elfelejtve a magyar talajt, akkor Halálfia vagyunk. Rudnay Gyula képeiben a magyar faji kincsek dús világa a festőművészet nemzetközi rangjára is kiülkőzik. Zúg, forr a magyar szelle-miség, világraszóló felséges csodák patakszanak belőle, mert az élet lökéseit adó mélység a föltámadott magyar néplélek.

Egyre erősebb, szebb és cselekvőbb lesz a mi lelki kapcsolatunk a megújuló magyar szellemiség nagyjaival. Ez a húr, melyről a jö-vendő magyar világ harmóniája kél. Egy bereg-szászi cserkészársunk multkor azt írta A Mi Lapunkban, hogy Móricz Zsigmond a regös-eszme nagy mestere. Pedig ez a diák talán nem is ismeri azt a változatosan folyó történetet, melyben Móricz Zsigmond a regösdiákok moz-galmával állandóan érintkezik. A zsúfolt erejű magyar mult és a magyar parasztlvilág zseniális megörökítője, aki a mai elkopott magyar idők irodalmában újból a tősgyökeres népi hangot juttatta érvényre, nem lehetett sohasem távol a falu mélységes nemzeti értelmét kutató regösök-

lól. Előbb-utóbb oda kellett találnunk közvetlenül is Móricz Zsigmondhoz. Valahogy úgy indult meg a dolog: levelet kaptam Prágába egy kedves regösdiák-barátomtól, aki azt írta, hogy nagyon visszavágyódik a falura. De úgy szeretne vándorolni, mint a fiatal Móricz Zsigmond valamikor a Nyírségen. Magányosan járva fölkeresni minden ősi vonását az alvó, elmosódó magyar arcnak. Eltanulni a parasztnótákat és a kálomista fejfák faragását. Nem tudom én, hogy honnan szedte az én barátom azt, hogy Móricz Zsigmond a Nyírségen vándorolt. De ez a néhány sor megülte. Osszedugtuk a fejünket a Szent György Körben és másnap ment a levél Budapestre. Kissé félve arra kértük a nagy író, hogy küldje el A Mi Lapunk olvasóinak ifjúkori vándorélményeit. A márciusi szám már hozta is a cikket, az volt a címe: Gyalogolni jó. Bemutalkozott nekünk az a kis diák, aki még nem lehetett cserkészfiú. Az iskolatársai kinevették, amikor vándorolni hívta őket. Ám ő egymagában is nekivágott az alföldnek. Azóta vallja: „Szeretnék mindenkit megmozdítani s kilődíteni ebből a füstös, fulladt, gyűlölködő és irigykedő városból.“

Az érsekújvári egyetemi hallgatók Móricz Zsigmond estjén lépett az első regösdiák a „Légy jó mindhalálig“ írója elé. Aláírást kért abba a Fáklya regénykötetbe, melyet egy regösversenyen kapott jutalmul. Móricz Zsigmondnak fennakadt a szeme a könyvtábla belső oldalára ragasztott ajánló lapon. Egy regösrajzolónk helyes kis munkája volt: az ajánló sorok latin betűi úgy stilizálva, mintha az enlakai templom székei írása lennének. Móricz Zsigmond mosolyogva megkérdezte cserkészünket: — Hát az igazi rovásírást nem ismeritek? — Aztán beleírta a nevét és visszaadta a könyvet. Csak később tudta meg a regösdiák, hogy miért mosolygott Móricz Zsigmond. Az eredeti rovásírással írta be a könyvbe a nevét.

Amikor a múlt nyáron néhányan regösdiákok a Munkács melletti Izsnyéte község református papjánál szállottunk meg, rajzoló utilársunk előszedte népművészeti vázlatait és bemutatta naplóját a szives házigazdának. A tiszteletes érdeklődéssel lapozgatott a furcsa kapubálványok, búbos kemencék és rózsás karosládák képei között és azt mondta nekünk: — Hát nem maguk az elsők, akik ilyen járatban fordulnak be hozzám. Amikor még Csetfalván voltam segédlelkész a Tisza mellett, beállított a szomszédból egy fiatalember és ő is ilyesmik után érdeklődött. Móricz Zsigmondnak hívták, hallom, hogy azóta híres író lett belőle. — Az öröm döbbenetében néztünk egymásra. Akkor már annyit jártuk a falvakat, hogy magunk is a természet része, szinte parasztleányok voltunk és nem csodálkoztunk semmin sem, akármit láttunk vagy hallottunk, inkább szerettünk mindent, ami magyar volt, mert vérbeli és lélekbeli közünk volt hozzá. Most is:

szinte meg sem lepődtünk, de egyszerre úgy éreztük, hogy valahol mélyen mámorosak lettünk. Kérésünkre a tiszteletes elmondotta azt is, hogy a csetfalvai fatemplom menyezete tetszett meg Móricz Zsigmondnak. Akárcsak valamelyik regösdiák, fölült a karzatra és lemásolta a dus, tulipántos magyar festést. Előttünk járt! A rajzoló diák másnap kikeresett a gyűjteményéből egy szép faragott kaput és rámásolta egy levelezőlap hátára. A tiszteletes szép üdvözlötet kanyarított hozzá, a fiúk is aláírták és a lap elindult Móricz Zsigmondhoz, mi pedig nekivágtunk az utnak Beregszász és azon túl — Csetfalva felé.

A beregszászi cserkészek fölvittek minket a városuk fölé emelkedő szőlőhegy erdős tetejére és egy messzelátó emelvényről megmutatták nekünk Csecse falu tornyát a Felső Tisza tulsó partján, Szatmármegyében. Ott született Móricz Zsigmond. Amikor aztán a hegyoldalban egy pásztor barátságos tüze köré telepedtünk szalonnát sütni, sok mindenről elbeszélgettünk. Körülöttünk rohamosan sötétedett, de egyre nagyobb lett a tűz. Kifakadt ott belőlünk mindaz, ami a szívünkön feküdt. Népi szellemű cserkészlet, regösmunka. nagy mestereink, a magyar megújódás és kisebbségi jövőnk. A barátságos együttlét a táborfűz körül kiolvastotta belőlünk a paraszti vándorlás eddig öntudatlan élményeit. Most éreztük csak körülöttünk a játszó gyerekhadak melegét és előremettek a falu csöndjében készülő csodák. A végén énekeltünk és a fiúk akkor már sirtak. A pásztor, aki az egész otlétünk alatt csak tüzelt és hallgatott, búcsúzóul megszólalt: — Bizony úgy van kérem az rendjén, ha az urak megbecsülik az egyszerű parasztembert. Mindegyiknek megvan a maga szakmája, az urnak is, meg a magamfajta embernek is. Ha maguk olyan gondolkozású urak akarnak lenni, mint ahogyan most gondolkoznak, akkor az Isten áldja a jószándékat. — A vaksötétben felcsörtettünk megint a magaslatra. Alattunk voltak a Kárpátok és az Alföld. Sokáig énekeltünk egyfolytában, bíztattak a csillagok is, meg a távoli pászlortüzek.

Talán ezen a lélektároló cserkészestén született meg az a mondas, hogy Móricz Zsigmond a regösdiákok mestere. De gondoltunk erre akkor is, amikor Bökényben az öreg tiszteletes kioktatott bennünket, hogy melyik nótát jegyezzük fel. Azt, amelyiket Móricz Zsigmond is elénekeltetett magának, amikor itt járt népkutatónban. Itt is az ő nyomában jártak a regösdiákok!

Móricz Zsigmond decemberben kihívtott magával Leányfaluba. Nagy ünnep egy diáknak. Villanyosan indultunk Budapestről, segítettem egy kis kertészkosarat vinni. Szent-Endréről omnibusz vitt tovább. Nagy, de most télen csupasz, rögs kert a Móricz Zsigmondké. Szabad, szent itt a levegő, tiszta a látóhatár, akár kiáltani is lehetne. A kert közepén nemrég hordtak össze egy kis dombot kilátónak. Azon álltunk

éppen, amikor valahogy szóbakerült Csécse és a cserkészek vándorlása. Hárman regösdiákok a nyáron éppen Csécsevel szemközt töltöttünk egy éjszakát egy pattogó nyelvű tiszai révész kunyhója tövében, késsel vágtuk a fűvet magunk alá szénának. Móricz Zsigmond mosolygott és lement nevet adott a dombnak. — Ha már a regösdiákokról beszéltünk rajta, hát legyen Regölő domb.

A nyaraló tulajdonképen az igazi családi ház. Amikor betértünk, rögtön megsejtettem, hogy Móricz Zsigmond itt tudja magát leginkább otthon, nem is Pesten. Csupa könyv. A dolgozószoba faláról Gyulai Pál néz le, a másik oldalon meg Arany János az egész családjával. A szekrényben a világ minden népköltészeti gyűjteménye. Móricz Zsigmond felállt egy székre és leadott nekem a szekrény tetejéről egy almát. Aztán egy nyitott könyvvállványról előhúzta Kézai krónikájának új kiadású vaskos kötetét — Ezt a könyvtárat akármelyik konzervatív professzor is megírgyelhetné — mondotta nevetve. Fölmentünk az emeletre. Nézem, nézem a székeket, az asztalt, a tükröst, de hiszen ez felsőtiszamenti parasztfaragás! Most ötlött belém, hogy a fából készült lépcsőház és a tornác minden oszlopa is az! Móricz Zsigmond magával hozta falujából a tiszta ősmagyar művészetet is. Kis magyar sziget a Pesttől idáig terjedő modern civilizációs tengerben és rajta a különös magyar népi kultúra él. Előretölt örállomása ez a faj méhéből, a néptömegek erejéből ígérkező új arcú magyar világnak, mely az idegenséget

meg fogja tudni emészteni. Az őr nem is lehetne más, mint író. A társadalom mélyében vajúdjó és eljövendő történések a közéletben mindig a költő, a zseni életét remegtetik meg jó előre és legelőször. A remegés gyűrűalakban mindenfelé terjed és egyre hatalmasabb lesz, amint magáévá fogadja fiatal lelkesedésével a fölsorakozó új nemzedék.

Móricz Zsigmond a fiatalságé. Az egyetemi hallgatóké, a cserkészeké, a regösdiákoké. Még a falusi gyermekeké is, hiszen a Boldog Világ népi zamatú verses állatmeséi odavalók minden regösdelutánra. Vannak regényei, amelyek olvasásához érett ész és kemény, férfias erkölcsiség kell, különben kárt okoznak, ahogy a termékenyítő szél is leveri a gyöngye virágot. A Sárarany nem is való a kezébe annak, aki még nem keménykötésű cserkészember. Adja az Isten, hogy ilyen emberré serdüljön minden magyar fiú. erős férfiúvá, aki csak lelki épülést és tanulást szerez a faluba börtönölt magyar titán tragikus történetéből.

A magyar megújulás már nemcsak a nagy kiválasztottak lelki gerjedelme. A mesterek mögött az egész új nemzedék lelkesedése áll. Négy ország magyar ifjúságában győzedelmeskedik a népi gondolat. Ami eddig csak művészi szépség volt, a közelgő esztendőök során bevonul az ifjúsággal együtt mindenhová, minden szakmukába, minden közéleti pályára, ahol csak szerepe lehet az emberi haladásnak a magyar portán.

Kessler-Balogh Edgar.

Szabó Dezső

üdvözli a csehszlovákiai magyar ifjúságot.

Á Szent György Kör országos vezetőségének megbízásából Dobossy Imre brünni cserkész levélben fölkérte Szabó Dezsőt, az Elsodort Falu nagynevű szerzőjét, hogy látogassa meg Szlovénzkót és tartson a regösdiákok mozgalma javára előadásokat. Szabó Dezső, aki A Mi Lapunkat szívesen olvassa és a regösfiúk munkáját nagyon szereti, a kérésnek egyelőre nem tudott eleget tenni és a következő közérdekű levélben válaszolt:

Tisztelt Uram! Nagyon-nagyon fáj nekem, hogy kedves és jóleső meghívásukra kedvezőtlenül kell válaszolnom. Súlyos körülmények nem engedik, hogy belátható időn belül ilyen utazásra gondoljak. Kérem megmondani Csehszlovákia magyar ifjúságának, hogy figyelem munkájukat és nagy szeretettel és hálával nézem mindazt, amit csodálatosan szép magyar nyelvünkért tesznek. Ebbe a nyelvbe kapaszkodjunk minden erővel, mert ez az élet számunkra. Mindnyájukat szeretettel üdvözli

Szabó Dezső

Magyar történelem.

Irta: ÖLVEDI LÁSZLÓ.

Ferde világot élünk: box-bajnokok harcát várja lázas izgalommal a világ, a gladiátor-játékká, fizletté alacsonyodott sport babonázza a mai kor gyermekét. Tudásunk rendszertelen, mohón habzsolunk mindent, ideig óráig tartó jelszavak rabjai vagyunk, ál-bölcsekhez futunk tanácsért.

Csak egy könyvet lep a feledés pora: néha szinte fölényesen mosolygunk, amikor elolvassuk a cím kopott aranybetűit: A magyar nemzet története.

Mit jelent nekünk, ifjúságnak, ez a könyv? Vannak művek, amelyek gyönyörködtetnek, mert

Ének. *Siralmasan.* *sok kifejezéssel.*

Zongora. *mf* *p*

1. Hall-gas-sá-tok meg magya-rim

A mit be-szé-lek! Ta-ná-csol-ja-tok vi-té-zim: Mi-té-vő lé-gyek? Jön a német,

dúl-ful, é-get, Mindent pusztít, rabol, kerget, Hajh! már mit té-gyek?

f rit. *molto rit.* *p* *pp*

f rit. *p molto rit.*

The musical score is written in 4/4 time. The vocal line (Ének) is on a single staff, and the piano accompaniment (Zongora) is on two staves. The score is divided into three systems. The first system shows the beginning of the piece with a vocal line starting on a whole rest and a piano accompaniment starting with a mezzo-forte (mf) dynamic. The second system contains the first line of lyrics and features dynamics of mezzo-forte (mf) and piano (p), with an 'accel.' marking. The third system contains the second line of lyrics and features dynamics of forte (f), piano (p), and pianissimo (pp), with 'f rit.' and 'molto rit.' markings. There are two fermatas marked with a double asterisk (**) at the end of the piano accompaniment in the second and third systems.

a halhatatlan, örök szépet varázsolják szemünk elé. Mások nehéz, megfejthetetlenek látszó kérdéseket dobnak elénk, elolják fiatal hitünk lámpását és a kétségek vermébe taszítanak. A magyar történelem könyve szent könyv, akárcsak a Biblia. A multról beszél, de a jövőbe mutat: „És láték új eget és új földet...” mondjuk az apostollal.

A történelem nemcsak az események időrendbeli felsorolása, a tények megállapítása. Nem csupán a gazdasági erőknek egymásra való hatása, hanem eszmék harca.

Ha a történelmet olvassuk, lelkünk visszazár az Árpádok korába és magunkba ömlesztjük a szent ideálokat, amelyek a hősök, lovagok szívét hevítették. Ha a történelmet olvassátok, fiúk, újra élíték elődeitek életét. Keresztes vitézek vagytok, hadba szálltok Anjou Lajos liliomos zászlói alá; Bessarion bíbornokkal és Galletotóval vitalkoztat Mátyás udvarában, vagy ragyogó iniciálékat rajzoltak tudós könyvek pergamentjére. Együtt lelkesedtek Ráskai Leával, kóboroltok Tinódi Sebestyénnel, hevültök Pázmány ódon, zengő igéin. Végvári vitézek vagytok — és szeretnétek ottan elesni Zrínyi oldalán a szigeti hídon. Hallgatjátok a Nagyságos Fejedelem tárogatóját és vele mentek a bújdosásba, amikor „őszi harmat után nagy hegyeknek ormán fúdogál a hideg szél...” Bessenyeivel lánogoltok a legnemesebb emberi gondolatért és Kazinczyval együtt, ti is a véretekkel irjátok magyar hitvallástokat a speihergi börtönben. Ti vagytok a márciusi ifjúság és Petőfi holtakat ébresztő szózatára esküszők, hogy: „rabok többé nem leszünk.”

Mennyi szépség és mennyi bánat ragyog és zokog felétek a történelem lapjairól! Eltűnik a szűk diákszoba, ott vagytok a végtelen magyar mezőn, fölöttetek a csillagos ég, a Hadak útja. A drága göröngyökre hajlójátok forró homlokotokat és hallgatjátok a vérrel, mártírvérrel szentelt anyaföld üzenetét: ez a történelem szózata, csengő, hívó szó, kemény, megalkuvást nem tűrő parancs.

Hív benneteket a múlt: lássuk benne az önfeláldozás, a férfias bátorság, a becsület, a mindhalálig való hűség gyönyörű példáit. Riadjunk meg a vétkektől, és jusson eszünkbe, hogy mindig a széthúzás, a fegyelmetlenség vitte sírba nemzetünket.

Parancs nekünk a múlt: szent örökséget hagytak ránk őseink, a nemzeti becsület, a szabadság és igazság eszméit.

Ezekért kell nekünk is küzdenünk, elszántan és komolyan. Mentsük át a mai rideg világba a múlt hagyományait, hadd fogjon szikrát kihűlt szívünk az emlékek pásztortüzénél.

A mai élet üzlet és érdek, a bűn elnyomja az erényt és a becsületen sokszor győzedelmeskedik a hitványság. A fiatalság kötelessége az, hogy a maga lüktető, piros szívét dobja be a

a kicsinyes, anyagias világba. Nagy gondolatok ma is vannak és ma is érdemes küzdeni értük, mert az igazság keresése, a becsület és a hűség: önmagukban hordják jutalmukat.

A történelem betűi holt betűk, ha pusztán a rideg ésszel közeledünk feléjük. Fiatal, tüzes szív kell ide, amely nemcsak ért, hanem érez is. *Érzésre* van szükségünk — és akkor megnyílik előttünk a történelem hétpecsétetes könyve, szent ihlet száll meg bennünket és elindulunk az örök magyar úton.

Beállítjuk ezredéves magyar hitünket a modern világba és tisztult, napsugaras lélekkel indulunk a jövő felé. Ha visszanezünk, látunk sok fényt dicsőséget, de látunk mérhetetlen könnyet, csalódást és pusztulást is. Mi most a nagy összeroppanás után egy új élet hajnalhasadását köszöntjük — ide nem kuvik-szó kell, hanem diadalmas pacsírtá ének. Pacsírtá legyen a mai magyar ifjúság, harmatos mezők felett lebegjen, a napba nézzen és hirdesse az erőt, a tisztaság, az alkotó akarat jogán az életet: a jobb, a szebb, nemesebb eszményibb életet.

Olvassátok nemzetünk történelmét, fiúk. Megtanuljátok belőle, hogy csak a hűség és a szent erőfeszítések elszántsága tehet nagygyá egy népet. Vegyétek áhitattal kezetekbe ezt a könyvet, szorítsátok szívetekre a magyar hit örök Bibliáját — és legyetek apostolok. Apostolai először saját magatoknak, azután a társadalomnak, az egész nemzetnek. Olvassátok, hogy hinni tudjatok benne; higgyétek, hogy új remény fakadhasson a lelkünkben — és váltsátok valóra történelmünk ezeréves testamentumát: a reményt.

Varjak.

Várjuk a varjúk kék seregét.

Jönnek a szántókról

Távoli erdőkbe sebes suhanással.

Nagy fekete karaván.

Szinte hallom szárnyuk hullását.

Fölfelé figyelő arcomon érzem:

„Most jönnek az iskolából.”

Valamikor rég így mondta

Édesanyám,

Mikor még én is voltam

Rövidnadrágos, boldog palatáblás —

Most már nem hiszek a meséknek,

Elhagyott völgyekben elesett katonák

Temetőiről jöttök!

Merre, meddig szálltok?!

Deákitól — a primási biborig.

Írta: TOMA ISTVÁN.

A nagy emberek ivelő pályája mindig csodálatra ragadja a szemlélőt. De vannak emberi sorsok, melyek áttekintésénél a figyelőnek több jut az ámulatból, mint a csodálatból. Több a meghatódott tiszteletből, mint az irigységből. — Ilyen ívben szökött fel Magyarország új hercegprimásának, *Serédi Jusztiniánnak* is a pályája a magyar égre. Ez a hirtelen szökellése egy papi pályának a dolgos mezők ezernyi munkása közül a rendkívüli események izgalmas döbbenetével ejti ámulatba az élet robotos millióit. Anyoni benne a szokatlan rendkívüliség, a hihetetlen és mégis lenyűgözően igaz meseszerűség, hogy amikor e pálya fordulóit akarjuk magunk elé velíteni, nem lehet a mese ősi stílusától eltérni.

... Volt egyszer, hol nem volt, az ősi, magyarok föld egyik legősibb falujában: Deákiban, volt egy szegény cserepes mester és annak igen vallásos, jó felesége. Ennek a nagyigyekezelű, jámbor házaspárnak volt tizenegy gyermeke. Mind okos, szorgalmas, tanulmánygó. De valamennyi közül a tizedik gyermeket, a kis Györgyöt, áldotta meg az Isten a legragyogóbb szemekkel, a legszomjasabb lélekkel. Még a bájos libapásztorokodás apró vidámkodói között is komolyságával tűnt ki. Félrevonulva a rapszódésos faluvégi réten is könyve lapjai közé bújt és a többi gyerek vidám tréfái között meghatódott maga elé meredezéssel csodálkozott el azon a különös világon, — ami a könyvek apró fekete betűsáncái mögül bontakozott ki előtte méretellenül.

A deáki-i bencés plébánia agg lelkipásztorra figyelmét nem kerülte ki a kis György égő, messzeségbe néző tekintete. A papi lélek ínszpirált jószágával a szegénység málasztó körülményei közül újtóra segítette a kis falusi fiút. Serédi Gyuri a pozsonyi gimnázium erős gátjait bravúros lendülettel ugrotta át. A benne feszülő lélek már itt kezdte feszegetni a diákkörnyezet falait s a szabad idők munkára használt gyér perceiben termelt szellemi javak hamarosan figyelmet keltettek a „Zászlónk“ *Fakadó rügyei* között.

A gimnáziumot jelesen megvívta ifjú szelme komolyságával és harc készségével a matematika—fizika mélységei közé kívánt ereszkedni. De az ifjú kispap erős szellemisége iránt tisztelettel eltelt főapát a rendteológusává akarta képeztetni. Így került a deáki-i kis libapásztor a Monte Aventinon épült világhírű bencés egyetemre.

A mesebeli messze országok kalandos erőfeszítéseire indult hős mindent megvívó akaratával itt a világnyelvek labirintusaiba is bele-

ereszkedett. Mire az elméleti teológia fóliánsait maga alá gyűrte, hét kulturnyelv szárnyain indulhatott a tudományok új, beláthatatlan rejtelmei felé.

A mesebeli hősnak azonban nemcsak az anyagi nehézségek sáncain kell átverekednie magát. Sokkal nagyobb tornyok megvásárlására is neki kell lendülnie. És ha ez nem sikerül, — a mese sem ér a végéhez. Ezek a veszedelmes tornyok az emberi indulatok lebirása és emberi szívek meghódítása.

A tiszteletendő teológus, ki minden szigorlatát kitüntetéssel tette le, szembefordult önmagával is. Mikor az imádság és akarat e kiváló bajvivója enlelte fúriáit sorra láncraverte vagy kivégezte és a harmónikus lélek drága derüje ült ki szemébe, neki vágott az emberi szívek megvásárlásához. Az első győzelmet tanára, P. Bastien Péter, a világhírű egyházjogásznál aratta. A szívvel! A tanulmányai gondjaiba merült tudóst ennek a fiatal szívnek a muzsikája figyelte fel. Megszerette, többet el se engedte maga mellől. Ez a rokonszenv vágta azt a széles medret az egyházjog területein, melyen elindult a deáki-i hős a világhírnév meghódítására.

Az ősi Róma az európai jogrendszer kialakulására mély befolyást gyakorló egyházjogot kodifikálni akarta. A csaknem 2000 éves anyag összegyűjtése, válogatása, rendszerbe gyűjtése emberfeletti feladatok elé állította a tudományos világot. Az öreg Bastien Péter ehhez a munkához az 1908-ik évben pappá szentelt fiatal Serédi Jusztiniánt előmunkásnak kérte rendjétől. Serédi nemcsak munkádkedvet, de szívet és a magyar jogász invecióját is belevitte a munkába. Győzött az akadályok és elmék felett. Hamarosan kiderült, hogy a magyar népmesék győzelmes képzeletén nevelkedett fiatal tudós az egyik legszebb magyar mese, a magyar zsenialitás és munkabírás hőségévé erősödött az öreg Róma egyik legnagyobb tudományos műhelyében. A pápa megfesteti a Codex hatalmas munkájának megörökítő képét és a századok emlékezetére készült monumentális képre rákerült a magyar mese hőse is a Vatikánban.

A mese hősei sohase fáradnak el. A világháború hazájába vitte. Emberszerető lelke és nagy nyelvismerete az esztergomi fogolytáborba vezérli. Itt lesz vigasza és erősítője a háború szerencsétleneinek. A kommünt vérző szívvel éli végig szerencsétlen hazája megtaposott földjén. Bukása után újra Rómába megy, hogy magyar hatvágással elkészítse a *Codicis Juris Canonici Fontes* tizennégy fóliáns kötetét — egyedül. E mellett atyai barátjától: Gaspari bibornoktól tanult diplomáciai munkásságával szolgálja a magyarok ügyét.

Itt sem a mesterség embere. Inspiráció vezet. Egyszer a világhírű belga biborosnak, Mercier-nek, tesz lekötelező szolgálatot. A kardinális a hála bőkezűségével biztatta:

— Kérjen tőlem bárminő kitüntetést, azt meg fogom önnek szerezni.

— Eminenciás uram, — én szerzetes vagyok, semmit sem fogadhatok el.

A biboros tovább sürgette. Az ismételt sürgetésekre megnyílt a magyar pap szive:

— A drága jó szívét nyissa meg, Eminenciás Uram, a magyar gyermekek számára. Kifosztott hazám gyermekei éheznek, rongyosak. Betegségtől megtámadott gyermekek felett magyar anyák sirnak. Sok a pusztuló magyar jövő. Belgium szívét szerezzé meg a magyar gyermekek számára.

A biboros megindultan ölelte meg a magyar szerzetest.

— Eddig ellene voltam a dolognak. Megnyert engem a magyar gyermekek ügyének.

Magam állok a mozgalom élére . . .

És megindultak a gyermek-vonatok Belgium felé . . . Belga—magyar lélek ölelkezett. Belga szivek érdeklődése fordult a magyar gyermekek felé.

A mesének vége szokott lenni. De mivel ez nem mese, hanem valóság, itt a mese csak most kezdődik:

. . . Egyszer volt, hol nem volt, volt egy kis deáki-i libapásztor. Ennek a kis lurkónak a szívébe a legnagyobb meseköltő, a jó Isten, beleszötte a legnagyobb mesemotivumot: a hívő szív talajából nőtt olthatatlan munkaszeretet és a fáradhatatlan akaratot. És ez az isteni ajándék vitte-vitte a munka, a hit, az ember, a nemzetszeretet hegyein át a cserepes mester tizedik fiacskáját, mignem megérkezett a magyar Sion ormára *biborosan herceprimásnak*.

Nekem pedig úgy tetszik, hogy ez az egész szép valóság a legmeseszerűbb országban: a katolikus Egyház demokráciájában ismétlődött meg most is.

Az irattáska kincsei.

Irta: ABONYINÉ KERESZTURY MARGIT.

Mi hát a kép és mi a „gics“? A gics a képnek minden ismertetőjelét magán viseli, azt hinné az ember, hogy ikertestvérek. Vászorra készül ez is vagy papírra, olajfestékkel, akvarellel, ceruzával vagy pasztellel. Külsőleg egészen olyan, csak belülről nem az. Olyasforma valami, mint a kívülről szép piros, de belül nem jó gyümölcs vagy orvosságos üvegben cukros víz. Gerbaud mintájára lehuzott, de belül gyenge indiáner, szépen felöltöztetett kócbaba.

A gics készülhet pénzszerzés céljából vagy gyakorlatozásképen. Ember válogatja, hogy melyik festő miért csinálja.

A gics technikája sokszor simább és szemnek tetszetősebb, mint az igazi képé, ami már csak azért is darabosabb, mert minden ecsetrezdülésén kutató gondja látszik és amit semmiféle manír nem tüntethet el igazán soha.

Az igazi jó képeket egész szívvel, teljes odafigyeléssel, lázas lélekkel, nekifeszített idegekkel és igyekezettel, a legfokozottabb akaratmal csinálják. A festők kikapcsolnak festés közben minden más célt és problémát és szinte elfelejtik, hogy élnek: szívük, szemük, agyuk, idegeik minden munkája odatörekszik, hogy a vászon a valóság képét adja, — de emellett témán és modellen keresztül a festőt is. Ha ez nem sikerül mind együtt, akkor a kép eladódik mint — gics.

Az igazi képnek a festő diktál, a gics pedig a festőnek, mert a vászon szinte megmondja, hogy mi az, amit legjobban keresnek a vevők, hogy milyen zsánerű kép a legkelendőbb.

A gicsnek körülbelül mindig akadálya, aki aranyozott keretbe foglalja és büszkélkedik vele. A jó kép pedig sokszor marad észrevétlen a fütellen műteremsarokban. Az oka pedig az, hogy az igazi kép sohasem hazudik, annyit mutat, amennyit ér, a gics pedig felelősség nélkül jelzi azokat a délibábokat, melyeket a vevő fantáziája óhajt. A vásárló a hibás, ha nem tudja megkülönböztetni a magnézium fénylő lobbanását — a villámlástól, az anilinszíneket — a szivárvány örökkétartó színeitől, ha útmutató világlító toronynak nézi a reklámreflektort, gyémántnak a tükörcserepet. Ha a kiszámított technika megleszi a hatását és általa „képzeleti tájkép“ után indul valaki — szinte nem is érdemel jobbat.

De nem csak a pikturában van ám gics, fiúk! Gondolkozatok csak egy kicsit a dolgon. Van tehetség-gics, jóbarát-gics, gazdaság-gics, sőt még Hamupipőke-gics is akad. Légy hát mindig résen, vedd észre mindenütt és mindenben a jó munkát, nehogy akkor kelljen búsulnod, amikor már — „bevásároltál“.

„A jogot, melyet az erőszak elveszen, vissza lehet szerezni, de az veszte van, miről a nemzet maga lemondott.“

Kossuth Lajos.

„Lelkünknek veleszületett tulajdonsága a hit. Hit abban, hogy van a világnak értelme s van az életnek célja. (Petőfi és Madách)

Dr. Kristóf György.

A balogi hegyek.

— A Szent György Körnek. —

*Hajnalodik, az éj már elköszönt,
fekete kalapja félrebillen
s az ég derűs homloka már kilátszik:
a balogi hegyek örülnek.*

*A balogi hegyek szelídek, szeretem őket én is, más is,
de könnyű nekik, mert kicsik
s mert nyugton ülnek, mint gomba nagy fáknak és nagy
a kicsik elbújnak, megférnek [hegyeknek árnyán,
s nem zúgolódik egyikük sem,
hogy később látja a hajnalt,
s hamarabb veszi az estét,
boldog hegyek a tűrő kis hegyek.
Valamennyi Táttra, ahol csak
vagytok, meredtek, ágáltak, dacoltok,
de ti, de ti mitérők legyetek
bozontos lelkű zseni arcokkal?
sziklakoponyáitok éle
belevágódik az égbe
s köddel, felhővel úgy kell befödjétek
kölesönös roppant sebeiteket!*

*Úgy állok itt, miként a Táttra
s meglengetem a karomat a hajnal hajnala felé:
túlnézve és nem látva többé
a sok lányképű, belátásos
és rongyul boldog dombokat.*

GYÖRGY DEZSŐ,

Egymás terhét hordozzátok

Ez a címe annak a tíz oldalas gépen irt és sokszorosított lapnak, mely tulajdonképen nem is lap s lap se akar lenni, de mégis laphivatást tölt be és olyan erős, szabad és egészséges áradású, hogy figyelemre hív minket. A losonci magyar református teológusok levélgyűjtemény-lapja ez, tele misszióval, komoly, kifejeződött magyar kisebbségi meglátással, megújított, rendes falu-vágygal, terebélyes kultúrájú, széles ölelésű magyar keresztyénséggel. Egyetemi hallgatóknak szántak e levelek. A közös problémák, a lázas, dobogó Ma kérdései, fajunk küszöbön álló reneszánsza és benne az ősi erejű kálvinizmus elhivatása: adták az ő ilyenén megjelenésüket. Szükség volt erre. Szinte látni, hogy itt valami kitörő, természetszerű áll az ember előtt. Milyen jó elgondolni, hogy ez a pár egybetett oldal keresztül-kasul vándorolhat és oda dobhatja a diákasztalokra a témát, a vitatkozás kovászát s a megértést. Őszinte társulás ez, ami mindenik írásban megvan. Különösen megkapó Narancsik Imre egyik levele, melyben az új magyar irodalomról s a magyarság mostani helyzetéről beszél. Ugyancsak hasonló kérdést boncolgat Varga Imre levele; Belágh Barnáé az opocsnói, Sós Endréé pedig tahitófalusi nyári konferenciákról számol be. Három levele van Tárnok Gyulának, aki a levelek szerkesztője is egyuttal. Jellemző az a pár sor, mellyel végzi diáktestvéreire intézett üzenet-levelét. Hadd álljon itt bizonyítékképen: „Tehát még egyszer kérlek kedves kollégám, ki ezt a körlevelet olvasod, ha szereted még csak egy parányit a Te szegény, elhagyott kálvinista Egyházadat, ha szereted a fajtádat, a magyar diákot, a magyar munkást, a magyar parasztot és ha bele akarsz illeszkedni Isten végtelen nagy Világába, ha egy szebb és boldogabb jövő a Te álmod is, akkor jöjj, vedd a tolladat, mártsd a szivedbe és írj nekem!”

Nekünk, itt A Mi Lapunk szerkesztőségénél, nagy az örömünk, mikor látjuk és halljuk, hogy nem vagyunk egyedül, hogy ime a magyar kálvinista főiskolások is azon az ösvényen egyengetik az utat, mely a teljességesebb jövőnk felé vezet. Egymás terhével, megkönnyülve járjuk az utat!

Szalatnai Rezső.

Az egységes magyar gyorsírás.

Írta: Nemes Zoltán, parlamenti gyorsíró.

Eredeti cikksorozatunk ismertnevű szerzője, Nemes Zoltán, okl. gyorsíró tanár, gépészmérnök, parlamenti gyorsíró, a magyar parlamenti gyorsíródjának egyik legfiatalabb tagja, de gyorsírási eredményei a legelső közé emelik Már IV. oszt. gimnáziumi tanuló korában 220 szótagos versenyen adott be igen jó munkát, amivel általános fellépést kellett, V. osztályos korában már a 300 szótagos versenyeken vett részt, tehát azon a fokon, amelynek sebessége megfelel egy gyorsabb szónoklatnak. Gimnáziumi tanulmányai elvégzése után gépészmérnöki oklevelet szerzett a Műegyetemen, de a gyorsírásra való ráteremtettsége a parlamenti gyorsíródába vitte. 1922 január havában lépett a gyorsíróda kötelékébe, mint az első Radnai rendszerű gyorsíró és kifogástalan munkájával egy csapásra megalapozta a rendszer hitelét a parlamenti gyorsíróda tagjai előtt.

Legnagyobb sikereit az országos bajnoki versenyeken aratta. 1922-től 1927-ig öt ízben nyerte meg Magyaror-

szág gyorsíróbajnokságát.

1922., majd 1925. évi bajnokságai irányították a gyorsíró-körök figyelmét nagyobb mértékben e rendszerre. Nemes Zoltán sikerei kétségelenné tették, hogy e rendszer, — amelyet ő annak idején tanult — minden vonatkozásban megállja helyét a többi rendszerekkel szemben s így 1924 tavaszán Klebelsberg Kuno gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter ideiglenesen engedélyezte e rendszer tanítását is a középiskolákban két évi próbaidőre. A két év leteltével e rendszer olyan fölényt mutatott, különösen a legmagasabb fokon, a többi rendszerekkel szemben (az 1926 évi pünkösdi versenyen a beszédirő fokon beadott 18 jó munka közül 15 volt ilyen rendszerű!), hogy általános elismerése többé nem lehetett kétséges. S valóban csekélyebb módosításokkal ez lett az egységes magyar gyorsírás. Az egységes magyar gyorsírás ismertté tétele nagyrészt Nemes Zoltán érdeme.

A magyar gyorsírási világnak legnagyobb eseménye, amely az utóbbi évtizedekben történt, az, hogy 1927 januárjában életbe lépett az *egységes magyar gyorsírás*. Ennek óriási jelentősége az, hogy az eddigi öt rendszer helyett az 1927/28. iskolai évtől kezdve a magyarországi iskolákban csak az egységes gyorsírást tanítják s így lassankint elérhető lesz az, hogy az iparban, a kereskedelemben s a közhivatalokban is nagyobb teret hódítson a gyorsírás. Eddig ugyanis a gyorsírás nagyobb arányú bevezetésének az volt az akadályja, hogy a különböző rendszerek követői egymás írását nem tudták olvasni. Az egységes gyorsírás ezt a nehézséget hamarosan ki fogja küszöbölni.

Az egységes magyar gyorsírás voltaképpen nem új rendszer, hanem egy már meglévő, a gyakorlatban legjobban bevált rendszert, a *Radnai-rendszert* emelték az összes többi rendszerek képviselőinek meghallgatásával és beleegyezésével egységes gyorsírássá. Ami sehol máshol a világon még meg nem

történt, az megtörtént Magyarországon: az egyes rendszerek képviselői csak a gyorsírás érdekét tartva szemük előtt, hozzájárultak ahhoz, hogy az a gyorsírás legyen egységes gyorsírássá, amely a gyakorlati követelményeknek a legjobban megfelelt s önként lemondtak arról, hogy saját rendszerüket tovább terjesszék. Azok az eredmények ugyanis, amelyeket a Radnai-rendszer követői a versenyeken néhány év alatt felmutattak, meggőztek minden elfogulatlan szakembert arról, hogy valóban ez a rendszer a legjobb.

Ezzel kapcsolatban A Mi Lapunk is felhívja olvasói figyelmét a gyorsírásra, mint az életben nélkülözhetetlen és megbecsülhetetlen segítőre, s röviden ismertetni fogja az egységes magyar gyorsírást.

A gyorsírásban is minden betűnek megvan a maga jele, de természetesen ezek a betűjelek jóval rövidebbek, mint a közönséges írás betűi. A gyorsírási abc-t az 1. alatti jelek alkotják. Látjuk, hogy voltaképpen csak a mássalhang-

1) b c d e f g h i j k l m n ny p
 2) r s sz t ty r z zs mer mér bal bál
 3) e é a á i ö o ü u
 4) öt ott ör óras lút úr úgat úreg
 5) r és út ég r és, ú ipar úgen; kelté ná
 6) nk, ng -nak, nek -kor -kod, kád -algn -nál a, as nem
 7) menet ment mábd; dalia tied övdi metei hárait
 8) 1927
 9) 1927/28
 10) 1927/28

zóknek van külön jelük, míg a magánhangzókat — ha csak nem egyedül állanak — jelképesen jelöljük, vagyis a magánhangzó előtt és mögött levő mássalhangzók helyzete mutatja, milyen magánhangzót kell közéjük olvasnunk. (Lásd 2. csoportot). Ha a két mássalhangzót egymásmellé írjuk, *e* hangzót kell közéjük olvasnunk, ha távolabb írjuk a két mássalhangzót, *é-t*. Ha az első mássalhangzót meg is vastagítjuk s közel, ill. távol írjuk a másodikat, ez *a-t*, ill. *á-t* jelent. A második mássalhangzónak felsorközzel való emelése *i-t*, felsorközzel való emelése és távolítása *ö-t*, vastagítással kapcsolatban pedig *o-t* jelöl. Egész sorközzel való emelésénél és távolításánál *ü-t*, vastagítással együtt pedig *u-t* olvasunk a két mássalhangzó közé. (Ha az első szótagban van az *ü u* hangzó, a jelet a sor alatt kezdjük írni).

A magukban álló magánhangzókat a 3) csoport mutatja.

Nagy értéke az egységes gyorsírásnak az u. n. *pozíciós jelölés* (4) csoport): ha egy betűt az alapsor fölé írunk, elé *ö-t* (vastagítással kapcsolatban *o-t*) kell olvasnunk, sor alá írt betű elé pedig *ü-t*, ill. vastagítás esetén *u-t*. Ennek a jelölési módnak a rövidítésekben jut nagy szerep.

Ugyancsak kitűnően használható jelölési mód a *betűnagyítás*. (5) csoport). Szó elején levő *á-é* hangot az utána következő mássalhangzó nagyításával, kétszer akkorára írásával jelölünk. (Minden egész soros betűt — pl. *t, m, b* — lehet nagyítani, a felsorosak közül azonban csak az *r-et*.) Ha pedig egy egész soros betűt három sorközzön át írunk, akkor a mássalhangzó elé *i* hangzót kell olvasnunk. Végül: ha lefelé hosszabbítunk meg egy egész soros mássalhangzót, akkor utána kell *é-t* vagy *á-t* olvasnunk.

Néhány gyakoribb betűkapcsolatra, ragra és képzőre külön jeleket használ az egységes gyorsírás. (6) csoport).

Ha két mássalhangzó következik egymás után (tehát *mássalhangzótorlódás* esetében), a második mássalhangzót felsorral lejjebb írjuk (7) csoport). Mélyíteni csak az egész soros betűket lehet. — *Magánhangzó torlódásnál* pedig — egyes különleges jelölésektől eltekintve — általában egy jelentés nélküli pontot kapcsolunk kiegészítőül a két magánhangzó közé. A leggyakrabban előforduló magánhangzótorlódásra, az *ai* és *ei* torlódásra azonban külön jelölést használunk: az egész soros emelést. (7) csoport).

Néhány kevésbé fontos apróságtól eltekintve ez a vázlata az egységes magyar gyorsírás alapfokának. Magasabb fokon ez kiegészül még az u. n. *kettőshangzós* jelekkel.

Hogy összefüggő szövegen mutassuk be a rendszert, e cikk első mondatait közöljük gyorsírással. Arra természetesen nem terjeszkedhetünk ki, hogy bemutassuk az *állandó rövidítéseket* is — amelyeket minden gyorsírónak használnia kell — s ezért néhány ilyen állandó rövidítés jelében: (*magyar, nagy, amely eddig stb*)

nem találjuk meg az összes betűket. Ezekről eltekintve azt látjuk, hogy ha az előbb ismertetett néhány szabályt pontosan követjük, minden szöveget le tudunk írni. Ne ijedjete meg tehát, fiúk, a gyorsírástól; tanuljátok meg addig, amíg iskolába jártok s időt tudtok erre szakítani; később az életben hálával fogtok arra gondolni, aki figyelmeteket a gyorsírásra felhívta. Hiszen a mai embernek rengeteg sokat kell írnia, akár valamit fogalmaz, akár feljegyzéseket készít; ennek a sok írásmunkának idejét csökkenthetjük harmadára-negyedére a gyorsírással.

Következő számunkban a magasabb fokú gyorsírást fogjuk ismertetni.

Pályázat.

Kilüzzük a következő pályázatot: „**Melyik a legkedvesebb magyar író és miért?**“ Pályázhat minden magyar diák. A pályamunka egy oldalon, olvashatóan írva 1928 február hó 10-éig küldendő be a szerkesztőség címére. Egy írott ívnel nem lehet hosszabb. Két díjat osztunk ki: 1. *díj*: 50 korona. 2. *díj*: egy értékes könyv. A pályamunkákhoz a szerző nevét és pontos címét kell csatolni zárt borítékban. A pályamunkákat egy külön bíráló bizottság bírálja felül. A pályadíjakat Simándy Pál író volt kegyes felajánlani.

A szerkesztő.

Pályázat

magyar diákokról a magyar diákoknak.

Győry Dezső, a neves író és a magyar egyetemi hallgatók egyik vezére, 500 koronát ajánlott fel a következő kérdésre: **A kisebbségi magyar fiatalság problémái.** E tanulmány áttekinthetően ismertesse a kisebbségi magyar fiatalság megoldandó kérdéseit, különös tekintettel annak szellemiségére. A pályamunka terjedelme 5—10 gépellé ivoldal, vagy ennek megfelelő kézirat A pályázaton résztvehet minden csehszlovákiai főiskolás vagy középiskolás diák. A pályázaton csak jelíges munkákat vesznek figyelembe. A pályamunkák beküldési határideje: 1928 február 1. A pályázatok Márkus László, a „Gömör“ főszerkesztője Rimaszombat címre küldendők. A pályadíjak a következők: I. díj 250 korona, II. díj 150 korona, III. díj 100 korona. A pályázat eredményét A Mi Lapunk márciusi száma közli. A kitüntetett munkákat a szerkesztőség közzéteheti. A pályázatot örömmel üdvözljük s reméljük, hogy a fiatalság számos tagja komoly és értékes munkával vesz részt az alkalomszerű pályázaton.

„Aki az Istenség számaival számol s az élet mértékei s törvényei szerint él, annak élete is szám, arány, szépség és öröm lesz.“

Prohászka Ottokár.

RÉGŐS-NEMESSÉGGY

A kürt.

Ha kürt zokog, imára hív,
Sívünkben megpezsdülni a vér:
Imát zokog, imát a szív!

Imádkozunk mint kisgyerek,
Eszünkbe jut véres Mohács:
Szemünkbe felgyülik a könny.

Ha kürt harsog, menetelünk...
Szívünkben megpezsdülni a vér,
Erővel megtelik szívünk!

Énekre gyújtunk nagyvígán,
Arcunkra ül ki a mosoly:
Erősebb senki nincs nálunk!

(Fülek)

Telek József

A hangulat-kép elég találó, csak a kifejezései nem tud megbirkózni a szerző. Színesebb, muzsikálóbbr szavak kellenek, mert így kissé rideg a vers.

Az erdő.

Milyen szép az erdő! Milyen bájoló!
Benne a virág is mily illatozó!
Madárdal zengi be minden kis zugát.
Egy gyepes tisztáson patak folyik át.
Alattatok járok vén, százados fák...
Szívemben a tavasz, szívemben a vágy!

Milyen szép az erdő! Milyen bájoló!
Benne a sok kis méh mily szorgoskodó!
Karcú lábú őz fut a tisztáson át;
Hirtelen csak megáll, kinyújtja nyakát,
Málnabokor mellett puskás vadászt lát...
Alattatok járok vén, százados fák...
Szívemben a tavasz, szívemben a vágy!

(Nagylyucka)

Majercsik István, IV. o. fg. tan.

Olyan híron játszik a szerző, amelynek hangját sokszor hallottuk és kissé elcsépett már. Erdeme: a gondolatok hibátlan kapcsolása és a kifejező rövideg.

Vágy.

Szeretném, ha mindig csönd volna,
Alkonyat, éjfélnél, alvó fehér tél...
Riaszt a fény s ami él!

Sárguló falevél, sötétkéék tő,
Végtelen fehérség, szállongó hó
Volna jó!

Mélázás fehér álomcsónakban,
Szelíd mosolygó vén vizeken,
Szánkózás lankás szép hegyeken:
Volna jó! —
S ha befújna mindent a hó!

(Pozsony)

Kossányi József

Ködös, bizonytalan érzés, mely még nem találta meg a neki való formát. Mindazonáltal bizonyos költői báj ragyogja be a sorokat és azt hisszük, hogy érdemes a szerzőnek a tollat forgatnia.

A kassai és eperjesi cserkészek mozgó tábora.

(1927 okt. 8)

A kirándulás szépsége sok jelentkezőt szerzett, de az egész heti esőzés és hideg időjárás miatt csak kevesen vettek részt. Szombaton kiderült az idő s így elindult két kassai és három eperjesi cserkész Vilkovszky Armand parancsnok vezetésével. Két órai utazás után Eperjesről Pusztamezőre értünk. Innen gyalog vitt utunk Kio faluba, hol a fából készült kunyhókat bámultuk meg. Éjjeli szállást a helybeli kocsmában találtunk.

Másnap hajnalban már félőtkor úton voltunk ismét. A Kio patakban jól esett a reggeli mosakodás. A Mincsol hegység legmagasabb csúcsát (1157 m) félőtkor értük el. A nedves köd elzárta a kilátást, a hideg szél meg elvette a kedvünket a reggelizéstől, úgy hogy csak Forgácskán bontottuk ki hátizsákjainkat. Közben felszállt a köd s gyönyörködhattunk a hegyek panorámájában. Innen a Mincsol gerincén haladtunk Csörgő felé, ahonnan szép kilátás nyílt Parkó és Hönig váraira. A Prehiba 132 méteres csúcsán költöttük el az ebédünket. Kis pihenő után Csörgőre értünk, hogy végigtekinthessük a Mincsol hatalmas hegláncolat. Liszán tábornort vertünk. Gyorsan felépültek a sátrak s még gyorsabban forralódott fel a meleg tea. Itt talált bennünket egy eperjesi kiránduló társaság. Négy órakor továbbindultunk, hogy 6 óra 30 perckor Kisszebenből hazavonatozzunk egy szép kirándulás gazdag emlékével megrakottan.

Hartmann Béla, őrsvezető.

A beszámoló ügyes, de nem nyújt elég szemléltető képet, hogy milyen is az a Mincsol-hegláncolat, az élet rajta s az emberek ott mivel foglalkoznak. Több kép és uti élmény értékesebbé tenné, Béla pajtás, az útleírásodat.

Szkalos néni

Szomorú hirt hozott a posta. Egy áldott lelkű, nemesen gondolkodó asszonyt ragadott el a kélhetetlen halál... Utolsót dobant egy jóságos szív... Meghalt a mi szeretett jó Szkalos nénink.

Hát igaz ez? Hát lehetséges ez? Az a jó lelkű, mindig kedves úri asszony, akivel még a minap együtt mesélgettünk, dalolgattunk a kis sajtómentű falvak iskoláiban, akivel együtt örvendtünk, ha a piros arcu, drága kis gyerekeket megnevet tettük — nincs többé? Hát nem fogunk többé együtt gyönyörködni a falu végén meggyújtott tábortűzünk magasra lobogó lángjaiban, hát min dennek, mindennek vége...?

Szomorú valóság... Nagy a mi gyászunk.

Gyászoljuk, mint a szlovenszkói magyar iro-

dalom egyik legkiválóbb képviselőjét, a finom tollú Madame sans gêne-t, akinek írásaiból mindenütt kiolvashatjuk lángoló fajszeretét és gyászoljuk úgy is, mint a magyar ifjúság jóbarátját, a regőszmogalom lelkes pártfogóját, aki fáradságot nem kímélve, a regősökkel együtt járta a falvakat és mindenben segítségére akart lenni regőseinek, akiket annyira szeretett.

De a Sors elszólitotta kedvelt hivatása továbbí teljesítésétől és ezentúl onnan felülről fogja nézni a tábortűz fel-felcsapó lángját s a regősköet, akik a kezéből kihullott zászlót magasra emelve viszik tovább.

Nyugodjék békében, drága, jó Szkalos néni, emléket halás kegyelettel őrzik a rimaszombati regős cserkészek.

(Rimaszombat.)

Regős Weinberger Tibor.

Györy Dezső: Új arcú magyarok. Az újevi könyvpiac legnagyobb érdekessége Szlovenszkon Györy Dezső új verskötete. A szép kiállítású könyv, melynek borítékját Csáder László rajzolta, a magyar jövő könyve. Ereje, hite, igazsága, őszintesége és tudata az ifjú magyar nemzedéke, mely között el és dolgozik a költemények írója is. A kötet két legerősebb versét a Makknak és A Szent György Körnek ajánlotta a szerző. Egy ciklus pedig a szlovenszkói magyar ifjúság barátjának: Móricz Zsigmondnak van ajánlva. Az egész könyv a kisebbségi magyar ifjúságnak van címezve. Minden diák és cserkesz, aki már élvezni és komolyan megérteni tudja a poézist, vegye meg Györy Dezső könyvét. A könyv ára: 20 korona. Megrendelhető a szerzőnél (Rimaszombat, Szélső utca), vagy A Mi Lapunk szerkesztőségénél is.

Új Aurora. A szlovenszkói magyar irodalmi almanach 1928-ik évre szóló kötete nagy meglepetést hozott. Reimel János dr. szerkesztésében most először a szlovenszkóiak mellett az erdélyi magyar írók legjava is szerepel. S ez határozottan emeli a szép nyomdai kiállítású kötet értékét. Az Új Auróra hetedszer jelenik meg ezuttal. Mind- eddig kedves, szép karácsonyi ajándéka volt a pozsonyi Toldy Körnek, amelyet méltán képviselt. A pozsonyi írókon kívül évről évre ugyanaz az írógárda lépett föl benne: Mécs László, Györy Dezső, Jaczkó Olga, Tamás Mihály, Darkó István és mások. Hat esztendőn át ezen írók munkásságát tükrözte, fejlődésvonalát jegyezte föl. A múlt ápolását, ötvözést és jelenbe való átmentését csinálta. És ép ezért úgy volt, hogy az igaz mű-

veszi érték mellett a dilettantizmus is helyt és hangot kapott benne, mert egyazon tartalmat adott, mint a művész Ezuttal (s már némileg a tavalyi is) más a kritika. Reményik Sándor, Áprily Lajos, Bartalis János, Szentimrei Jenő, Tabéry Géza, Makkai Sándor, Bárd Oszkár, Szombati Szabó István, R. Berde Mária, Kacsó Sándor, Tompa László, Tamási Áron stb. — erdélyiek, az ő írásaik az Új Aurórát, magyar irodalmi vonatkozásban, kétségtelenül rangos művészi cselekedetnek jelentik ki. A szlovenszkóiak között kiemeljük Mécs László bevezető versét, Tamás Lajos ígéretes fejlődését, Györy Dezső mély emberségű magyarságát kifejező verseit, Bognár Cecil dr. értekezését. Wimberger Anna finom női verseit, Reményi József és Tamás Mihály novelláját.

Szombathy Viktor új könyve. A Mi Lapunk hasábjairól régóta ismert Szombathy Viktor, a kacagtató Mikulicsiáda írója, ez év elején új könyvvel rukkolt ifjú barátai elé. *Czirok Pista mozihős lesz* — ez a címe a mulattató diákgregénynek. Czirok Pistaról szól, aki fejébe veszi, hogy ő lesz a híres cowboy lovasnak, Tom Mixnek szlovenszkói utóda s egy szekunda feletti banatában megszökik otthonról. A Mokus-örs négy tagja azonban utána iramodik és hegyen-völgyön, két országon keresztül megkezdődik a nagy hajsza, sok kacagtató tragédiával a murányi vartól a Tátraig, Lengyelországtól a Vag völgyéig. Csupa kedves kaland, vígság, üldözés és cserkesz-detektivesdi az egész könyvön végig, melyet máris szívesen ajánlunk figyelmébe. A könyv a Vöggenteit Verlag izléses kiadásában nemsokára a könyvpiacra kerül.

HIREK

Madame sans gêne.

December 3-án húnyt el váratlanul Budapesten a Bakay klinikán Szkalos Emilné Járóssy Erzsébetet, Szkalos Emil rozsnyói ág. hitv. evang. lelkész feleségét, aki közéletével, hírlapi és írói munkásságával beírta nevét a szlovenszkói magyarok történetébe. A népszerű írónőben A Mi Lapunk is gyászolja egyik készséges és idealizmussal telített munkatársát. Hiszen még sokan emlékszünk „A Sztrajkvezér”, „Egy eszme indul” és más, lapunkban közötti kedves dolgaira. De írásaival, novelláival mindenfelé találkoztunk folyóiratokban, évkönyvekben, napilapokban és a kritika mindig a legelismertöbben nyilatkozott írói művészetéről. Önálló könyvben jelent meg „Nélkületek?” című regénye, amely megjelentésekor azonnal széjjelkapdostak. Az ékes és értékes tollú írónőben az erkölcsi mélység mellett a fajaért rajongó szív dobogása nyilatkozott s vetődött ki minden sorára. Egyébként szelidlelkű, de vasakarátú, alkotó szellemű egyénisége egyenesen hivatottá tették arra, hogy nemcsak az irodalom terén, de a szlovenszkói magyar nőmozgalomban mint annak titkára, vezetői munkát végezen. Kiállításokat, felolvasásokat, mesedélutánokat rendezett s azon nagyszonyok sorába tartozik, aki szakértelemmel résztvevő az évszázados régi magyar népies kézimunka-kincsek föltárásában. Igen sokoldalú, fáradhatatlan kultúr munkás volt Szkalos Emilné, akinek írói álnévét „Madame sans gêne” — szokimondó asszonyság, — mindenütt ismerik, ahol magyar írást olvasnak s a magyar közéletért dolgoznak. Holttestét Rozsnyóra szállították, ahol dec. 7-én temették el őrési részvét mellett. Legyen emlékezete mi közöttünk áldott.

Hornyak Odilló tanárt, a Czuczor-Gergely cserkészcsapat parancsnokát, Ipolyásra helyezték át s így a csapatot nagy veszteség érte. Remélhetőleg akad majd tanár, aki a szépen indult cserkészcsapat munkájának a vezetését átveszi, hogy a csapat életében fennakadás ne legyen.

Új címképünk kellemesen fogja meglepni olvasóinkat. A lánthoz hasonló rajz jelképezni akarja A Mi Lapunk irányát; minden munkánk a kisebbségi magyar ifjúság. A magyar disztitűs alapon levő szívből kiszökkenő lilium illatában gyönyörködik a minden szépet lelkesebb magyarleány. Ezt nem várta, ezt nem remélte! A fiúk, a diák és cserkész egyaránt, irtják a gyomot, nyesik a tövises indát, hogy a nyírt termő talajon mennél több és mennél ékebb virág boruljon virágzásba. Folyik a lázas munka: tanulni, erősödni, egy célért lelkésdni, egymást szeretni, ez a hajtó erő, hogy erős akarattal, munkás kézzel, baráti összetartással a cseh-szlovákiai magyar ifjúság tudásban, műveltségben lépést tartson a többi országok magyar ifjaival és leányaival. Körülbelül ezt tolmácsolja a címkép, amelyet A Mi Lapunk számára nagy szeretettel megrajzolt Martinkó Matyás, tanár és festőművész, akinek fáradságáért e helyen gondunk hálás köszönetet.

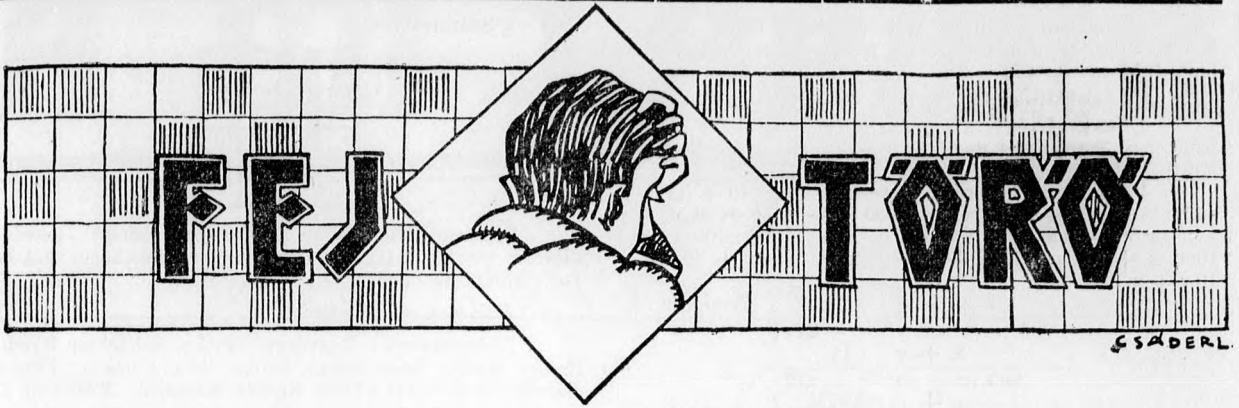
A komáromi csapatközi konferenciát újból el kellett halasztani bizonytalan időre, mivel több parancsnok a karácsonyi ünnepek és újévi záratok miatt el van foglalva s részben csak tanulóvezetőkkel képviselhetők volna magukat. A bejelentett előadók közül is csak hat jelentkezett. Ilyenformán a csapatközi parancsnoki értekezlet igen csonka lett volna, pedig igen fontos, hogy az első összejövetelünkön, mely alapvető dolgokat van hivatva jelgáynálni, minden számottevő ember jelen legyen. Az összejövetelt már augusztusban, majd októberben, most pedig decemberben akartuk megtartani s mindig akadtak egyesek, akik akadályoztatásuk miatt nem jöhettek volna el. Hát mikor jöjjünk össze, úgy hogy minden parancsnok ott legyen? — Talán az volna a legjobb, ha ezután minden parancsnok értesíti A Mi Lapunk szerkesztőjét, hogy mely időpontot tarlja az összejövetelre a legalkalmasabbnak! Az így kifejtett véleményeket aztán összeegyeztetjük s új határidőt tűzünk ki az összejövetelre, amelyről aztán senkisémm maradtak tá-

vol. Utóvégre a magyar cserkészlet, amely ma már igen fontos közügy, megköveteli, hogy magámdolgaikat tudjuk úgy elrendezni, hogy a közös ügy sérelmet ne szenvedjen. Tessék hát nyilatkozni, mely időpont lesz a legmegfelelőbb a csapatközi értekezlet megtartására? Várjuk az előterjesztéseket!

Iparos cserkészcsapat Érsekújvárott. Tizenkét fiú tömörült, hogy megvesse az új Széchenyi-iparos cserkészcsapat alapját. Nagy buzgósággal járnak a fiúk az őrsi gyűlésekre, sőt már többször ki is rándultak s egészen beleélték magukat a vig cserkészéletbe. Parancsnokuk Willand János tanár, őrsvezetőjük Szporni Laci, segédőrsvezetőjük pedig Kukán Béla. Az őrsvetve Strály. Az újoncok kiképzését a Czuczor Gergely cserkészcsapat tagjai vállalták magukra.

Az érsekújvári „Czuczor Önképzőkör” igen figyelemre méltó, szorgalmas munkát fejt ki. Nov. 26-án a nyilvánosság elé is léptek, Ady Endre és Czuczor Gergely emlékeztetőnek szentelve díszközgyűlésüket. A közönség zsúfolásig megtöltötte a tornatermet s minden egyes számot lelkes tapsal jutalmazott meg. Tóth Béla, az Önképzőkör elnöke, Ady Endrét és Czuczor Gergelyt méltatta. Majd Ragányi Lili falusi kislánynak öltözve, almás kosárral a karján, elbeszélte az ő kalandos útját Pesten, Czuczor Gergely „A falusi kislány Pesten” szavala. Györy Kálmán művészettel kísérte el Ady: „A patyolat üzenete” c. versét. Jócsik Lajos a „Népi kultúráról” olvasott fel, nyári vándorlásai során megismert falusi művészetet és a népi lélekben rejlő öserő egy pár megnyilvánulását állítva élénk színekben a hallgatóság elé. Ez volt az est legkimagaslóbb pontja. (Legközelebbi számunkban hozzuk az egész felolvasást!) Aztán bemutatták „ösv. Varga Abrisné” c. darabot nagy sikerrel. Végül Karinty egyfelvonásosát „Visszakérem az iskolapénzt” adták elő, amelyben Szabó Lajos és Györi Kálmán feltűnően jól játszottak. Az intézeti énekkar néhány népdalt énekelt még el, amellyel a mintegy két órára terjedő, igen jól rendezett díszközgyűlés véget ért. (I. L.)

Vöröskereszt délutánt rendezett a rimaszombati realgimn. ifjúsága dec. 4-én az intézet tornacsarnokában. A megnyitó beszédet *Baráth László*, ifj. elnök, VIII. o. tan. mondotta. Fajtegette a „Vörös-Kereszt Egyesület” célját, eszményeit. Majd beszámolt az elmúlt év munkásságáról és megköszönte a közönség szíves támogatását. A cserkész-énekkar gyönyörű magyar dalokat adott elő. A karmesteri tisztet nagy hozzáértéssel *regős Weinberger Tibor* stiszt VIII. o. tan. látta el. *Smál Baba* és *Szokolay Dóra* III. o. tanulók az „Ouverture” c. négykezeszt játszottak zongorán nagy ügyességgel. *Bródy Lili* VI. o. tan. őszinte érzéssel elszavalt *Farkas Imre*: A Vén Ambrus Fia c. költeményét. *Klein Imre* VIII. o. tan. Chopin: Nocturne c. művét hegedűn adta elő, *Baráth László* VII. o. tan. zongora kísérete mellett. A gimnázium tornászai viedő gimnasztikát mutattak be. *Báthory Lili* IV. o. tan. Beethoven: Tur Elise c. darabját zongorázta el igen kedvesen. A bemutatott héttagú tornászcsapat korlátyakorlatain kívül *Csonlos István* VI. és *Szabó István* VIII. o. tanulók, *Szokolay Dóra* III. o. tan. Schubert: Scherzo II. c. darabját zongorázta. *Páricska Zoltán* VII. o. tan. kiváló szavalóképességével elszavalt *Vörösmarty*: Szegény Asszony Könyvét. *Smál Baba* III. o. tan. Durand: Chaconne c. darabjával nagy sikert aratott zongorán. Végül a cserkész-énekkar cserkészdalokkal fejezte be az ügyesen rendezett műsort. Az előadás nagy anyagi és erkölcsi sikert ért el. A rendezés érdeme *Mándy Antal* tanár, *Baráth László* és *Páricska Zoltán* tanuók nevéhez fűződik. Az énekkar betanításával *regős Weinberger Tibor* fejtett ki dicséretre méltó tevékenységet. (*Regős Hupka József*).

CSADERL.

1 Keresztszórejtvény. Chászár László VI. o. rg. tan.

Losonc.

2 Sakkrejtvény. (Lóugrás).

leg-	sza-	*Ha	nek.	so-	le-	Az	lo-
zug-	da-	szebb	im-	ság	má-	sem	é-
Visz-	ja	zen-	got	tem-	tam.	Val-	i-
dül	sá-	la-	hang-	ban	gaz-	sa-	ír-

Ha megfejted, Reviczky Gyula egy szép költeményének egyik versszakát kapod.

3 Rákvers (Palindrom).

Vagyok vadkan félelmes fegyvere.

Visszajáról;

Növényzárórról

Miattam hull a virág levele.

4 Tréfás számtani feladat. Miként lehetséges öt személy között öt tojást úgy elosztani, hogy mindenkinek egy tojás jusson s mégis egy tojás maradjon a bögrében, melyben a tojások megfőztek?

5. Kockarejtvény.

a	a	a	a	n
e	e	e	e	p
o	o	o	o	p
r	r	r	r	s
t	t	t	t	s

A mellékelt kockában elrakott betűk úgy helyezendők el, hogy felülről lefelé és balról jobbra ugyanazokat a szavakat adják, mint alulról fölfelé és jobbról-balra olvasva. Kemény dió, mert latinul is kell egy kicsit tudni. Lássuk, akad-e derék cserkész, regős és diák, aki éles eszével megfejti. Az első helyes megfejtő A Mi

Lapunk VIII ik évfolyamát kapja ingyen Vágás Endre prelá-tus-prépost, tábori főpap úr kegyességéből.

Jegyzet. A megfejtést levelezőlapra február 10-éig kell beküldeni. A nyertes könyvjutalmat kap.

„A Mi Lapunk novemberi számában közölt fejttörők megfejtése.“

1 Számtani logografus keresztszórejtvény Vizszintes: 1-5 bátya. 21-25 Teréz. 41-45 rokon. 21-22 Te. 23-25 Réz. 6 10 Kabát 26 30 Lakat 46-50 Papir. 46- 8 Pap. 48-50 Pir. 51-55 Küllő. 52-55 Üllő. 54-55 Lő. 71-75 Porol. 91-95 Alkot. 56-60 Emese. 57-60 Mess. 76-80 Egyed, 96-100 Elmők. Függőlegesen: 1-41 Bűtor. 21-41 Tor. 3-43 Török. 13-43 Örök 5-45 Arzen. 5-25 Arz. 35-45 En. 6-4 Kalap 16 46 Alap. 26-46 Lap. 8-48 Bekap. 10-50 Tatár. 51-91 Kapta. 53 93 Lerak. 55-95 Örlet. 56-96 Etele. 61-91 Tele. 58-98. Egyén. 58-78 Egy. 88-98 En. 60-100. Erdők. 60-90 Erdő.

1	34	2	41
3	31	4	37
6	32	7	
8	35	9	47
10		11	
12	30	13	14
15			16
17	18	33	36
21		22	44
23		24	46
25		38	26
27		28	39
3		31	

Vizszintes: 1 Nem jobb! 2 Amerikai vízparti állat. Nagy építőművész. 3 Török katonai rang. 4 Chronometer. 4 A család feje. 6 Becézve így hívják egyes fiúkat. 7 Nagy hegylánc Ázsia határán. 8 Ezen jár leginkább a gazda esze. 9. Európai ország. 10 Nagyközség Borsodmegyében. 1707-ben ll. Rákóczi Ferenc itt tartotta nevezetes országgyűlését. 11. Disztárgy. Virágot is tartanak benne. 12 M ndennap van. 13 = 3-mal, 14 Legjobb az egyenes —! 15 Ami nem szűk. 16 A nappal ellentéte. 17 Határozói rag. 18 Bácsmezei nagyközség. 19 Állatok hime. 20 Ami nem rossz. 21 Aradás után a folyó teszi. 22 Alvás közben jelentkeznek. 23 A XVIII század egy nagy magyar elbeszélő írója. 24 Gazdasági szer-zám. 25 A magyar gyermekirodalom legnagyobb képviselője. 26 Öreg fákön nő, 27 kenyeret süt. 28 Táplálószer. 29 Csecsebecse fárgy idegen neve. 30 Menyasszony. 31 Lirai műfaj.

Függőlegesen: 8 Vizimadár 17 Etele elhalt testvére. 3 = vízszintes 5-tel. 30 Volt magyar király neve. 31 Ebben temetkeznek a selyemhernyó. 21 Virág. 100 évenként virít. 1 Tévhit. 18 A családfeje becézé neve. 32 Ami nem áll szilárdan. 33 A gyermeket gondozza. 34 Háziállat. 35 = 18 vízszintes-sel. 36 A XX. ik század legnagyobb magyar lírikusa. 28 Kötőszó. 37 Intőkonferencián a tanár teszi. 38 Öröm ellentéte. 2 = 28 függőleges. 9 Aki sok bort iszik, az. 19 A hernyó átmeneti állapota. 39 Ehető ásvány. 7 Undort kifejező ige. 40 Háziállat fekvőhelyén van. 41 Erdei méhfaj. 42 Pénz, de a királyok fejére is teszik. 43 Házatétét fednek vele. 44 E helyen verték meg a tatárokat a magyarokat. 45 Török férfinév. 14 A kéz nyúlványa. 46 A legragyogóbb égi test. 47 Hangnem. 48 Időhatározó.

Logogrifok. 1 Butor, Gutor, Sutor, Tutor, utör. 2 Kalap, Falap, alap, pala. 3 Küllő, hüllő, Szüllő, süllő, Üllő-üllő. 4 Emese, mese.

2 **Logogrifok.** Csóka, fóka, Jóka, móka, róka. tóka.

3 **Sakkrejtvény.** A legjobb ifjúsági lap A Mi Lapunk Szlovenszkóban, azért minden magyar és önérzetes diák járhatja.

4 **Számtani fejtörő.** A keresett szám 7474 (xyxy), melynek algebrai formája ez: $1000x + 100y + 10x + y$ A fejtörő feltételeiből a következő két egyenlet állítható fel: $1000x + 100y + 10x + y + 2727 = 1000y + 100x + 10y + x$

$$\begin{array}{r} 2(x + y) = 22 \\ 909x - 909y = -2727 \\ \hline x + y = 11 \\ 909(x - y) = -2727 \\ \hline x + y = 2727 \\ \hline x - y = 3 \\ \hline x + y = 11 \end{array}$$

$$2x = 14; x = 7; y = 4; \text{ tehát}$$

a tizes rendszer szerint írott $x \cdot y = 7474$.

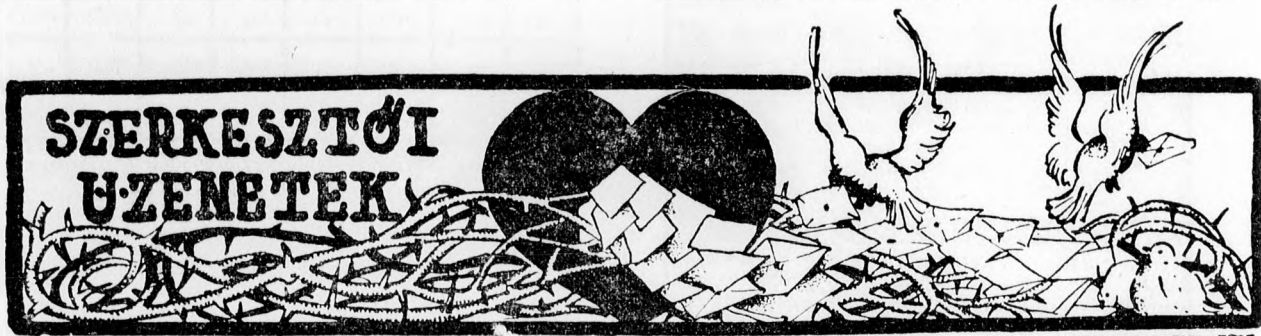
5 Számrejtvény.

8	4	9	4
	11	3	7
9	5	1	10
4	5	12	4

Nyertes: Rész Zoltán Érsekújár. Balogh Benedek: „Három székegy diák kalandos utazása a föld körül” c. könyvet elküldöttük címére.

Helyesen megfejtette:

Beregszászról: Ragyóczy Sárika, Schächter Nándor. Érsekújáról: Rész Zoltán, Szőke Béla. Fülekről: Püspöki Sándor. Ipolyságról: Diósi Kornél. Kassáról: Madarász Lajos. Komáromból: Nagy István. Lontóról: Banzi Boldizsár. Losoncra: Braun Ilona, Chászár László. Pozsonyból Török Ferenc. Püspökiből: Varga László. Rimaszombathól: Boross Elemér, Hizsnján Gyula, Jávorszky Jenő, Kolmonth József, Steinhübel Ferenc, Weinberger Tibor. Somorjáról: Náday László.

Regő NEMESSZEGHY

Kedves olvasóinknak, munkatársainknak s minden jó barátunknak boldog új évet kívánunk. Mindazoknak, akik levélben, levelezőlapon az évforduló alkalmával felkerestek, köszönjük szíves figyelmüket s ez uton viszonzzuk. A Mi Lapunk szerkesztősege és munkatársai mindenben azon vannak, hogy a lap, melyet az ifjúság annyira megszeretett és a magáénak vall, az új esztendőben még szebb, tartalmasabb és élvezetesebb legyen. Kérjük a további támogatást s ha lehet, újabb előfizetők szerzésével is.

Weber Cila Budapest. Örvendek, hogy oly helyen helyezkedtél el, ahol csak tanulhatsz. Csak szerezz is becsületet a cserkész névnek! A jó kívánságokat köszönöm s hasonlóval viszonzom **Irodalmi triász Ipolyság.** Szívesen látlak benneteket. Csak küldjétek be mondanivalótokat, ha megüti a mértéket, örömmel fogom leköszölni. **Hartmann Béla Eperjes.** Máskor az ilyen jelentést küldd be azonnal, mert csak úgy van igazán értéke, de ne ajánlott levélben, mert ez drága. **St. F. Rimaszombat.** „Elmulás” című versed még kezdetleges. Rimre, mértékre nem ügvelsz eléggé. A gondolataid még nem kiforrottak és sok benne a közhely. Jobbat! **M. Béla Pozsony.** Az Ady cikket köszönöm, de nem használhatom fel. Egyébként is nyomtatásban megjelent dolgokat csak a legkritikább esetben közlünk. **Halász László Ipolyság.** Sztrilich: Cserkészsegítségnyújtás című füzete teljesen kifogyott, Egyenlőre nem kapható. A többi könyvet megkaptad? Mégis csak jó keresztanyád van. Köszönd meg neki. **Hupka József Rimaszombat.** Mindig szívesen látlak! Nálam jó cserkész sohasem alkalmatlan. Meg lehetsz győződve, én is szeretlek, ha személyesen nem is ismerjük egymást. **Gally Kálmán Liptószentmiklós.** Verne könyvét elküldtem. Megkaptad? **Jócsik Lajos Érsekújár.** Az önképzőkör nagyszerű szerepléséhez szívből gratulálók. Csak előre. Munkád a legközelebbi számban jön. **Halász Antal Mttveida.** A küldött anyag nem alkalmas a közlésre. Ezek csak részletek. Általános képet kell rajzolni! **F. L. Losonc.** Még igen sokat kell tanulnod, Lajcsi druzsám. El-

sősorban is helyesírást, versmértékelést, kifejezésbeli fordulatoságot, finomságot és zeneiséget. Idővel talán lesz belőled valami, mostani verseid azonban még közölhetetlenek. **Koflanovics Sándor és Miklós Zakovce.** Édes Anyátok meglepett A Mi Lapunkkal karácsonyra ugy-e? Hát tetszik-e a lap és szép vászondiszkóte? Csak köszönjétek is meg édes jó anyátok jóságát és tanuljatok szorgalmasan! **Kolmonth József Rimaszombat.** A négy új előfizetőt köszönöm! Derék fiú vagy! A kért lapszámokat már másodsor küldtem el. Megkaptad-e? — **Tanckedvelőnek.** Azt kérde, hogy cserkésznek szabad-e táncolni? — Hát miért ne? mondjuk mi is kérdezz, de mindig a nyolcadik törvény figyelembe vételével: „a cserkész vidám és meggondolt”. Hiszen az ember lelke öröm után jobban vágyódik, mint napraforgó a napfény után, de — a táncod fejze ki őszinte érzéseidet: azért nem táncolsz mindenütt és bármikor. A cserkész a lilium lovagja s azért csak a cserkész-mivoltának megfelelő táncokat járja, a magyar táncokat, a palotást, a toborzót; de ami lelke tisztaságával, úri izlésével, magyar szíve szavával ellenkezik, tehát ami izléstelen, otromba, nem szép, azt kerüli, mint pl.: a charlestont, a black bottomot, stb. A 15—16 éves fiúnak kell a tánc, hogy csiszolódjék, hogy szépérzéke fejlődjék. De a társadalmi ember számára nélkülözhetetlen is. Talán épen ezért szerepelt a jamboree-n is vizenytáncként a nemzeti táncok bemutatása. A táncoló cserkész fejze ki lelke derűs hangulatát, kedélye sugárzását, de ne duhajkodjék, ne tobzódjék lelketlen, szemtelen szabadossággal, Bacchus-szellemmel. A cserkész maradjon meg mindig úrnak! Táncra ne legyen kifordított ideg- és végtágrángatózás. Igen fontos nőtársaságunk és környezetünk megválogatása is — **Delej Zsuzsa Bruxelles.** Csak jó dolga van. Levizsgázók kintintéssel s aztán jutalmul Párizsban tölthette a karácsonyi szünetet a drága szülei jóvoltából. Tehát nemcsak a tanulás öröme, de egyéb gyümölcsei is kedvesek. A szép lapját megkaptam.